

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

એસ. એ. બિલ્ડર્સ લિમિટેડ

વિરુદ્ધ

આવકવેરાના કમિશનર (એપ્લિકેશન્સ)

ચંડીગઢ અને અન્ય

૧૪ ડિસેમ્બર, ૨૦૦૬

[ન્યાયમૂર્તીશ્રી એસ.બી. સિન્હા અને ન્યાયમૂર્તીશ્રી માર્કેડેય કાટજુ]

આવકવેરો અધિનિયમ, ૧૯૬૧-કલમ ૩૬ (i) (iii) અને ૩૭-ધિરાણ કરેલું ભંડોળ, વ્યવસાયિક લાભ માટે, વ્યાજ વસૂલ કર્યા વિના બહેન પેઢીને આપવામાં આવ્યું હતું, ધારેલ ભંડોળ પર ચૂકવેલું વ્યાજ અસ્વીકાર્ય છે.

શબ્દો અને શબ્દસમૂહો-અભિવ્યક્તિ 'વ્યાપારી ખર્ચ'-ચર્ચાનો અર્થ

આ અપીલમાં વિચારણા માટે જે પ્રશ્ન ઊભો થયો હતો તે એ છે કે શું ટ્રિબ્યુનલ અને ઉચ્ચ અદાલતે ઉછીના લીધેલા ભંડોળ પર વ્યાજને આ આધાર પર મંજૂરી ન આપવાનું વાજબી ઠેરવ્યું હતું કે કરદાતાએ તેને કોઈ વ્યાજ લીધા વિના તેની સહયોગી સંસ્થાને ટ્રાન્સફર કરી હતી.

અપીલને મંજૂરી આપવી અને આ બાબતને ટ્રિબ્યુનલને નવેસરથી વિચારણા માટે મોકલવી, કોર્ટ.

ઠેરવ્યુ૧. કરદાતાએ બેંકો પાસેથી ભંડોળ ઉછીનું લીધું હતું અને તેમાંથી અમુક વ્યાજ મુક્ત લોન પર તેની સહયોગી પેઢી (એક પેટાકંપની) ને આપ્યું હતું.આવા કિસ્સામાં પરીક્ષણ એ છે કે શું આ વ્યાવસાયિક અનુકૂળતાના માપદંડ તરીકે કરવામાં આવ્યું હતું.કપાતનો દાવો કરવા માટે, તે બતાવવા માટે પૂરતું છે કે નાણાં ખર્ચવામાં આવે છે, જરૂરી નથી અને સીધા અને તાત્કાલિક લાભ માટે નહીં, પરંતુ સ્વેચ્છાએ અને વ્યાપારી અનુકૂળતાના આધારે અને વ્યવસાયને આગળ વધારવામાં સરળતા માટે.ઉચ્ચ અદાલત તેમજ ટ્રિબ્યુનલ અને અન્ય આવકવેરાના સત્તાવાળાઓએ આ દ્રષ્ટિકોણથી ઉછીના લીધેલા ભંડોળ પર વ્યાજની મંજૂરીના પ્રશ્નનો સંપર્ક કરવો જોઈતો હતો.[૧૦૮૨-એચ; ૧૦૮૩-એ, બી, સી, ડી, ઈ]

એથર્ટન વિ. બ્રિટિશ ઇન્સ્યુરેટેડ એન્ડ હેલ્સની કેબલ્સ લિમિટેડ, (૧૯૨૫) ૧૦
ટી. સી. ૧૫૫ (એચ. એલ.) નો ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો છે.

ઈસ્ટર્ન ઇન્વેસ્ટમેન્ટ્સ લિમિટેડ વિરુદ્ધ સીઆઈ.ટી., (૧૯૫૧) ૨૦
આઈ.ટી.આર ૧ અને સી આઈ.ટી વિરુદ્ધ ચંદૂલાલ કેશવલાલ એન્ડ કંપની,
(૧૯૬૦) ૩૮ આઈ.ટી.આર ૬૦૧ નો ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો છે.

૨. "વાણિજ્યિક અનુકૂળતા" શબ્દ વ્યાપક મહત્વ ધરાવે છે અને તેમાં
એવા ખર્ચનો સમાવેશ થાય છે જે એક સમજદાર વેપારી વ્યવસાયના હેતુ માટે કરે
છે.ખર્ચની કોઈ કાનૂની જવાબદારી ન હોઈ શકે, પરંતુ જો તે વ્યવસાયિક લાભના
આધારે કરવામાં આવ્યો હોય તો તે વ્યવસાયિક ખર્ચ તરીકે માન્ય છે.[૧૦૮૩-
એફ]

સીઆઈ.ટી. વિ. મલયાલમ પ્લાન્ટેશન્સ લિમિટેડ, (૧૯૬૪) ૫૩
આઈ.ટી.આર ૧૪૦, સીઆઈ.ટી. વિ. બિરલા કોટન સ્પિનિંગ એન્ડ વીવિંગ
મિલ્સ લિમિટેડ, (૧૯૭૧) ૮૨ આઈ.ટી.આર ૧૬૬ નો ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો
છે.

૩. ઉચ્ચ અદાલત અને અન્ય સત્તામંડળોએ તપાસ કરવી જોઈતી હતી કે
કરદાતાએ કયા હેતુ માટે તેની સહયોગી પેઢીને નાણાં આગળ વધાર્યા હતા અને

સહયોગી પેઢીએ આ નાણાંનું શું કર્યું હતું, જેથી તે નક્કી કરી શકાય કે તે વ્યવસાયિક લાભ માટે હતું કે નહીં, પરંતુ તે કરવામાં આવ્યું નથી.તે સાચું છે કે પ્રશ્નમાં ઉછીના લીધેલી રકમનો ઉપયોગ કરદાતા દ્વારા તેના પોતાના વ્યવસાયમાં કરવામાં આવ્યો ન હતો, પરંતુ તેની સહયોગી પેઢીને વ્યાજ મુક્ત લોન તરીકે એડવાન્સ કરવામાં આવી હતી.જો કે, આ હકીકત ખરેખર સુસંગત નથી.જે સુસંગત છે તે એ છે કે શું કરપાત્ર વ્યક્તિએ વ્યાપારી લાભના માપદંડ તરીકે તેની સહયોગી સંસ્થાને આવી રકમ એડવાન્સ કરી છે.(૧૦૮૪-ડી-ઇ)

ફલ્ટન સુગર વર્ક્સ લિમિટેડ વિરુદ્ધ વેલ્થ ટેક્સ કમિશનર, (૧૯૯૪)
૨૦૮ આઈ. ટી. આર. ૯૮૯ અને સી. આઈ. ટી. વિરુદ્ધ ડાલમિયા સિમેન્ટ (ભારત) લિમિટેડ, (૨૦૦૨) ૨૫૪ આઈ. ટી. આર. ૩૭૭ નો ઉદ્દેખ કરવામાં આવ્યો છે.

સિવિલ અપીલેટ જ્યુરિસડિક્શન:સિવિલ અપીલ નંબર ૫૮૧૧/૨૦૦૬

આઈ.ટી. એ. નંબર ૬,૭,૧૧૯ અને ૧૨૦/૨૦૦૩ માં ચંદીગઢ ખાતે પંજાબ અને હરિયાણા હાઈકોર્ટના તારીખના ૧૩.૫.૨૦૦૪ ના અંતિમ ચુકાદા અને આદેશમાંથી.

અપીલકર્તા વતી નિધેશ ગુપ્તા, વિનોદ શુક્લા, દીપક ગોયલ અને એસ.
જનાની.

પ્રતિવાદીઓ માટે રવિન્દ્ર શ્રીવાસ્તવ, રણવીર ચંદ્ર, શિલ્પા સિંહ અને બી.
વી. બલરામ દાસ.

કોર્ટનો ચુકાદો આમના દ્વારા આપવામાં આવ્યો હતો

ન્યાયમૂર્તીશ્રી માર્કન્ડી કાટજુ, લીવ મંજૂર.

આ બે અપીલમાં કાયદા અને હકીકતના સામાન્ય પ્રશ્નો સામેલ છે અને
તેથી એક સામાન્ય ચુકાદા દ્વારા તેનો નિકાલ કરવામાં આવી રહ્યો છે.

અગ્રણી કેસ એસ. એ. બિલ્ડર્સ [એસએલપી (સી) ૨૧૭૦૭-
૨૧૭૧૦/૨૦૦૪] નો હોવાથી, અમે આ કેસની હકીકતોની નોંધ લઈશું.

આ અપીલ ૨૦૦૩ની આવકવેરાની અપીલ નંબર ૬,૭,૧૧૯ અને
૧૨૦માં પંજાબ અને હરિયાણા હાઈકોર્ટના તારીખ ૧૩.૫.૨૦૦૪ ના વિવાદિત

ચુકાદા અને ૨૦૦૩ના આઈ.ટી.એ નંબર ૧૧૭/૧૧૮ માં તારીખ ૨૧.૫.૨૦૦૪ ના ચુકાદા સામે દાખલ કરવામાં આવી છે.

પક્ષકારો માટે વિદ્વાન સલાહ સાંભળી અને રેકૉર્ડનો અભ્યાસ કર્યો.

સંબંધિત આકારણી વર્ષ (ઓ) ની કાર્યવાહી દરમિયાન, આવકવેરાના કાયદા હેઠળ આકારણી અધિકારીએ અવલોકન કર્યું હતું કે કરદાતાએ રૂ. ૮૨ લાખ તેની પેટાકંપની મેસર્સ સબ ક્રેડિટ્સ લિમિટેડને કરદાતાઓના રોકડ ક્રેડિટ ખાતામાંથી ચૂકવવામાં આવ્યા હતા, જેમાં વિશાળ ડેબિટ બેલેન્સ હતું.તેથી, તેમણે એવું માન્યું હતું કે કરદાતાએ તેના ઉછીના લીધેલા ભંડોળને કોઈ વ્યાજ લીધા વિના સહયોગી પેઢીમાં ફેરવી દીધું હોવાથી, બેંકને ચૂકવવામાં આવેલા કુલ વ્યાજમાંથી ઉપરોક્ત રકમને લગતા પ્રમાણસર વ્યાજને મંજૂરી ન આપવી જોઈએ.તદનુસાર, તેમણે રૂ. ૫,૬૬,૭૨૯-.

કરદાતાએ આવકવેરાના કમિશનર (અપીલ્સ) ચંદીગઢને અપીલ કરવાનું પસંદ કર્યું [ટૂંકમાં હવે પછી સી. આઈ. ટી. (એ) તરીકે ઓળખવામાં આવે છે], જેમણે તેમના <આઈ. ડી. ૧> ના આદેશ દ્વારા કરદાતાઓના દાવાને આંશિક રીતે સ્વીકાર્યો હતો.સી. આઈ. ટી. (એ) અનુસાર, કુલ રકમમાંથી રૂ. સંબંધિત આકારણી વર્ષમાં કરદાતા દ્વારા મેસર્સ સબ ક્રેડિટ લિમિટેડને ૮૨ લાખ રૂપિયા

એડવાન્સ આપવામાં આવ્યા હતા, જેમાં માત્ર રૂ. ૧૮ લાખનું ઉછીના લીધેલા ભંડોળ સાથે સ્પષ્ટ જોડાણ હતું, કારણ કે બાકીની રકમ અન્ય પક્ષોની રસીદોમાંથી ચૂકવવામાં આવી હતી, જેમને વ્યાજ ચૂકવવામાં આવ્યું ન હતું.તદનુસાર, સી. આઈ. ટી. (એ) એ આકારણી અધિકારીને માત્ર રૂ. ૧૮ લાખ, અને તે મુજબ અસ્વીકૃતિ ઘટાડવામાં આવી હતી.

કરદાતા તેમજ મહેસૂલ બંનેએ આવકવેરાની અપીલ ટ્રિબ્યુનલ (ત્યારબાદ 'ટ્રિબ્યુનલ' તરીકે ઓળખવામાં આવે છે) સમક્ષ અપીલ દાખલ કરી હતી.ટ્રિબ્યુનલે તેના તારીખના ૨૦.૬.૨૦૦૨ ના આદેશ દ્વારા મહેસૂલની અપીલને મંજૂરી આપી હતી અને જણાવ્યું હતું કે રૂ. મૂલ્યાંકનકર્તા દ્વારા ઓવરડ્રાફ્ટ ખાતાનો ઉપયોગ કરીને ૮૨ લાખ રૂપિયા એડવાન્સ આપવામાં આવ્યા હતા, અને તેથી તે અભિપ્રાય હતો કે મૂલ્યાંકન અધિકારી દ્વારા કરવામાં આવેલી મંજૂરી ન આપવી વાજબી હતી.તદનુસાર, મહેસૂલ દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલી અપીલને મંજૂરી આપવામાં આવી હતી અને કરદાતા દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલી અપીલને રદ કરવામાં આવી હતી.

ટ્રિબ્યુનલના આદેશ સામે, કરદાતાએ હાઈકોર્ટમાં અપીલ દાખલ કરી હતી જેને વિવાદિત ચુકાદા દ્વારા ફગાવી દેવામાં આવી હતી.

આકારણી વર્ષમાં ૧૯૯૧-૯૨, આકારણી અધિકારીએ નોંધ્યું કે રૂ. આકારણી વર્ષ ૧૯૯૦-૯૧ માં ૮૨ લાખ એડવાન્સ, વધુ રૂ. ૩૭,૮૫,૦૦૦-M/s. એસએબી ક્રેડિટ્સ લિમિટેડને એડવાન્સ કરવામાં આવ્યું હતું, જે વ્યાજની ચુકવણી પર કરદાતા દ્વારા ઉછીના લીધેલી રકમ સાથે પણ સ્પષ્ટ જોડાણ ધરાવે છે.તદનુસાર, આકારણી અધિકારીએ આ રકમ સાથે સંબંધિત રૂ. ૨૦,૦૮,૮૩૬-.

મૂલ્યાંકનકર્તાની અપીલ પર, સી. આઈ. ટી. (એ.) એ મૂલ્યાંકન અધિકારીના નિષ્કર્ષને સમર્થન આપ્યું હતું કે રૂ. ૩૭,૮૫,૦૦૦-આકારણી વર્ષ ૧૯૯૦-૯૧ દરમિયાન એડવાન્સ, ઉધાર લીધેલા ભંડોળ સાથે સંબંધિત હતું.જો કે, મૂલ્યાંકન વર્ષ ૧૯૯૦-૯૧ માં તેના પુરોગામીના તારણોને ધ્યાનમાં રાખીને, તે રૂ. તે વર્ષ દરમિયાન ૮૨ લાખ એડવાન્સ, રૂ. ૬૪ લાખનું ઉધાર લીધેલા ભંડોળ સાથે કોઈ જોડાણ નહોતું, તેમણે મંજૂરી ન આપવાની રકમ ઘટાડીને રૂ. ૨૦,૦૮,૮૩૬ થી રૂ. ૧૦,૦૩,૫૩૮-તેણીના ઓર્ડરની તારીખ ૨૮.૭.૧૯૯૪ જુઓ.કરદાતાઓને વધુ રૂ. ૧,૪૮,૪૬૪-સીઆઈ.ટી. (એ) દ્વારા અધિનિયમની કલમ ૧૫૪ હેઠળ ક.દ.૧૯૯૫ તારીખના આદેશ દ્વારા. કરદાતા તેમજ મહેસૂલ દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલી કોસ-અપીલો પર, ટ્રિબ્યુનલે આકારણી વર્ષ ૧૯૯૦-૯૧ માટેના તેના આદેશને અનુસરીને, આકારણી અધિકારી દ્વારા કરવામાં આવેલી મંજૂરીને સમર્થન આપ્યું હતું.તદનુસાર, આ

મુદ્દા પર મહેસૂલની અપીલને મંજૂરી આપવામાં આવી હતી અને કરદાતાની અપીલને ફગાવી દેવામાં આવી હતી.

આ નિર્ણય સામે પણ કરદાતાએ હાઈકોર્ટમાં અપીલ દાખલ કરી હતી.

૧૩.૫.૨૦૦૪ ના વિવાદિત ચુકાદામાં, ઉચ્ચ અદાલતે જણાવ્યું હતું કે ટ્રિબ્યુનલે એ હકીકતનો સ્પષ્ટ તારણ નોંધ્યો હતો કે કરદાતા દ્વારા ઓવરડ્રાફ્ટ ખાતાનો ઉપયોગ કરીને મેસર્સ સબ ક્રેડિટ્સ લિમિટેડને આપવામાં આવેલી રકમ અને જે તારીખે રકમ આપવામાં આવી હતી તે તારીખે કરદાતાઓના બેંક ખાતામાં કોઈ ક્રેડિટ બેલેન્સ ન હતું. ટ્રિબ્યુનલે વધુમાં અવલોકન કર્યું હતું કે કરદાતા કોઈ પણ વ્યાજ વસૂલ્યા વિના તેની સહયોગી પેઢીને રકમ ક્યા હેતુ માટે આગળ વધારવામાં આવી હતી તે સમજાવી શક્યો નથી અને એવું દર્શાવવા માટે રેકૉર્ડ પર કોઈ સામગ્રી નથી કે કરદાતાએ તેની સહયોગી પેઢીને વ્યાજ મુક્ત રકમ આગળ વધારીને કોઈ વ્યવસાયિક લાભ મેળવ્યો હતો.

ઉચ્ચ અદાલતે એવું માન્યું હતું કે તે સ્થાપિત થઈ ગયું હોવાથી રૂ. ૮૨ લાખ અને જે બેંકમાં પહેલેથી જ ડેબિટ બેલેન્સ હતું તે બેંકના ઓવરડ્રાફ્ટ ખાતામાંથી કરદાતા દ્વારા તેની સહયોગી સંસ્થાને ૩૭.૮૫ લાખ એડવાન્સ

કરવામાં આવ્યા હતા, ટ્રિબ્યુનલના આદેશમાં કોઈ તથ્યાત્મક અથવા કાનૂની નબળાઈ નથી.તદનુસાર, ઉચ્ચ અદાલતે અરજી ફગાવી દીધી હતી.

અપીલકર્તા-મૂલ્યાંકનકારના વિદ્વાન વકીલે રજૂઆત કરી હતી કે ઉચ્ચ અદાલતે એ હકીકતને ધ્યાનમાં લેવામાં નિષ્ફળ રહી છે કે અપીલકર્તાએ તેના બેંક ખાતાઓમાંથી ઉપાડ કરીને તેની સહયોગી સંસ્થાને એડવાન્સિસ આપી હતી જેમાં અપીલકર્તાએ તેના ગ્રાહકો પાસેથી ચૂકવણી પ્રાપ્ત કરી હોવાથી પૂરતી ક્રેડિટ બેલેન્સ હતી.તે એક સ્વીકૃત હકીકત છે કે અપીલકર્તાએ તેના ગ્રાહકો પાસેથી આ ચૂકવણીઓ પ્રાપ્ત કરી હતી અને તેને ખાતામાં જમા કરાવી હતી, જેમાંથી પછીથી પેટા સંસ્થાને એડવાન્સિસ આપવામાં આવી હતી.આ થાપણો/ચૂકવણીઓ/એડવાન્સ રૂ. ૮૨ લાખ જ્યારે અને જ્યારે અપીલકર્તા દ્વારા તેની સહયોગી પેઢીને પ્રાપ્ત થાય છે અને કરવામાં આવે છે, એટલે કે, મૂલ્યાંકન વર્ષ ૧૯૯૦-૯૧ માં એસએબી કેડિટ્સ લિમિટેડ અહીં કોષ્ટક સ્વરૂપમાં પુનઃઉત્પાદિત કરવામાં આવે છે:

તારીખ	ચ. નં.	રકમ	બેંકનું નામ	બંડોળનો કોર્સ
૧૬.૯.૧૯૮૯	૬૮૩૩૬૬	૨૪.૦૦ લાખ.	સ્ટેટ બેંક ઓફ પટિયાલા, સીસી ખાતું	ગ્રાહક આર. સી. આઈ., હૈદરાબાદ પાસેથી મળેલી

				રકમ
૨૫.૯.૧૯૮૯	૬૮૪૪૦૪	૧૮.૦૦ લાખ.	-કરો -	રોકડ ક્રેડિટ ખાતામાંથી (ડેબિટ બેલેન્સ ખાતું)
૨૭.૧૨.૧૯૮૯	૬૭૬૫૪૬	૨૦.૦૦ લાખ.	કરો -	ઇન્ડિયન એક્સિલિક્સ લિમિટેડના એક ગ્રાહક તરફથી
૧૨.૦૧.૧૯૯૦	૪૭૬૫૮૨	૨૦.૦૦ લાખ.	કરો -	કરો -
		શહેરી વિકાસ માટે રૂ. ૮૨.૦૦ લાખ		

અપીલકર્તાના વિદ્વાન વકીલે રજૂઆત કરી હતી કે ઉપરોક્ત કોષ્ટક નિવેદનના અવલોકનથી તે સ્પષ્ટ થાય છે કે દાવો કરાયેલ આવી ચૂકવણીઓ હકીકતમાં પ્રાપ્ત થઈ હતી અને જમા કરવામાં આવી હતી.આમ, અપીલકર્તા-કરદાતા દ્વારા બેંકમાંથી ઉછીના લીધેલી રકમ અને અપીલકર્તા-કરદાતા દ્વારા તેની સહયોગી પેઢીને આપવામાં આવેલી લોન વચ્ચે કોઈ સીધો સંબંધ નથી, કારણ કે વ્યાજ ધરાવતી લોન એકત્ર કરીને કોઈ રકમ અગાઉથી આપવામાં આવી ન હતી.

વિદ્વાન વકીલે રજૂઆત કરી હતી કે ઉચ્ચ અદાલતે આ સંબંધમાં સી. આઈ. ટી. (એ) ના સ્પષ્ટ તારણ પર વિચાર ન કરવામાં ભૂલ કરી છે.તેમણે વધુમાં જણાવ્યું હતું કે સીઆઈ.ટી. (એ) એ તેના ૧૫.૪.૧૯૯૩ ના આદેશમાં એ હકીકતનો સ્પષ્ટ તારણ આપ્યો હતો કે રૂ. ૧૮ લાખ વ્યાજ પર મળેલી રકમ અને મેસર્સ સબ કેડિટ્સ લિમિટેડને વ્યાજ મુક્ત એડવાન્સ વચ્ચે કોઈ સ્પષ્ટ જોડાણ નહોતું.તેમણે વધુમાં જણાવ્યું હતું કે, રૂ. અનુક્રમે ૨૪ લાખ, ૨૦ લાખ અને ૨૦ લાખ રોકડ ધિરાણ ખાતામાંથી ચૂકવવામાં આવ્યા ન હતા, પરંતુ અન્ય પક્ષોની રસીદોમાંથી ચૂકવવામાં આવ્યા હતા જેમને વ્યાજ ચૂકવવામાં આવ્યું ન હતું.આ રકમ રૂ. રોકડ ક્રેડિટ ખાતામાંથી ૧૮ લાખ ચૂકવવામાં આવ્યા હતા કારણ કે ડેબિટ બેલેન્સ તે તારીખે ૧૮ લાખ અને તેથી, વ્યાજ ધરાવતી લોન અને વ્યાજ મુક્ત એડવાન્સિસમાં ૧૮ લાખ રૂપિયા.આ દ્રષ્ટિકોણ પર, સી. આઈ. ટી. (એ) એ એવું માન્યું હતું કે આકારણી અધિકારીએ માત્ર રૂ. ૧૮ લાખ અને સંપૂર્ણ રકમ નહીં રૂ. ૮૨ લાખ.

અપીલકર્તાના વિદ્વાન વકીલે રજૂઆત કરી હતી કે રૂ. સી. આઈ. ટી. (એ) દ્વારા ૧૮ લાખની રકમ ખોટી હતી અને કુલ રૂ. ૮૨ લાખની મંજૂરી હોવી જોઈતી હતી.

તેના આદેશના ફક્ત ૩૫-૪૧ માં ટ્રિબ્યુનલે ઉછીના લીધેલા ભંડોળ પર વ્યાજની રકમની મંજૂરીના પ્રશ્ન પર વિગતવાર વિચારણા કરી છે. ટ્રિબ્યુનલનો મત હતો કે કરદાતાએ રૂ. કોઈ વ્યાજ લીધા વિના તેની સહયોગી પેઢીને ૮૨ લાખ રૂપિયા. ટ્રિબ્યુનલે વધુમાં અવલોકન કર્યું હતું કે એવું દર્શાવવા માટે રેકૉર્ડ પર કોઈ સામગ્રી નથી કે કરદાતાએ રૂ. તેની પેટા પેઢીને ૮૨ લાખ. તેણે લીધેલા ટ્રાન્ઝિકોણના સમર્થનમાં ઘણા નિર્ણયોનો ઉલ્લેખ કર્યો હતો.

અમે સંબંધિત પક્ષોની રજૂઆત પર વિચાર કર્યો છે. આ કેસમાં સામેલ પ્રશ્ન માત્ર ઉછીના લીધેલા ભંડોળ પર વ્યાજની મંજૂરી વિશે છે અને તેથી અમે ફક્ત તે જ પ્રશ્ન સાથે વ્યવહાર કરી રહ્યા છીએ. અમારા મતે, ઉપરોક્ત પ્રશ્ન પર હાઈકોર્ટ તેમજ નીચેના અધિકારીઓનો અભિગમ સાચો ન હતો.

આ સંબંધમાં આપણે આવકવેરો અધિનિયમ, ૧૯૬૧ની કલમ ૩૬ (૧) (iii) નો ઉલ્લેખ કરી શકીએ છીએ (ત્યારબાદ તેને 'અધિનિયમ' તરીકે ઓળખવામાં આવે છે) જે જણાવે છે કે "વ્યવસાય અથવા વ્યવસાયના હેતુઓ માટે ઉછીના લીધેલી મૂડીના સંદર્ભમાં ચૂકવવામાં આવેલી વ્યાજની રકમ" ને અધિનિયમની કલમ ૨૮ હેઠળ આવકવેરાની ગણતરીમાં કપાત તરીકે મંજૂરી આપવી પડશે.

માધવ પ્રસાદ જંતિયા વિ. આવકવેરાના કમિશનર યુ. પી. એ. આઈ. આર. ૧૯૭૯ એસ. સી. ૧૨૯૧, આ અદાલતે ચુકાદો આપ્યો હતો કે જોગવાઈ હેઠળ આવતી "વ્યવસાયના હેતુ માટે" અભિવ્યક્તિ "આવક, નફો અથવા લાભ મેળવવાના હેતુ માટે" અભિવ્યક્તિ કરતાં વ્યાપક છે, અને આ અદાલતનો સુસંગત મત રહ્યો છે.

અમારા મતે, વિવાદિત ચુકાદામાં હાઈકોર્ટ, તેમજ ટ્રિબ્યુનલ અને આવકવેરાના સત્તાવાળાઓએ આ બાબતને ખોટા દ્રષ્ટિકોણથી હાથ ધરી છે.વર્તમાન કિસ્સામાં, કરદાતાએ બેંક પાસેથી ભંડોળ ઉછીનું લીધું હતું અને તેમાંથી અમુક વ્યાજ મુક્ત લોન પર તેની સહયોગી સંસ્થા (પેટાકંપની) ને આપ્યું હતું.અમારા મતે, આવા કિસ્સામાં પરીક્ષણ ખરેખર એ છે કે શું આ વ્યાવસાયિક લાભના માપદંડ તરીકે કરવામાં આવ્યું હતું.

અમારા મતે, કાયદાની કલમ ૩૭ સંબંધિત નિર્ણયો કલમ ૩૬ (૧) (iii) ને પણ લાગુ પડશે કારણ કે કલમ ૩૭ માં પણ વપરાયેલ અભિવ્યક્તિ "વ્યવસાયના હેતુ માટે" છે.કલમ ૩૭ સંબંધિત નિર્ણયોમાં સતત એવું માનવામાં આવ્યું છે કે "વ્યવસાયના હેતુ માટે" અભિવ્યક્તિમાં વ્યાવસાયિક લાભ માટે સ્પેરછાએ કરવામાં આવેલા ખર્ચનો સમાવેશ થાય છે, અને જો કોઈ તૃતીય પક્ષ પણ તેનાથી લાભ મેળવે તો તે વાંધો નથી.

આમ એથર્ટન વિ. બ્રિટિશ ઇન્સ્યુલેટેડ એન્ડ હેલ્સબી કેબલ્સ લિમિટેડ (૧૯૨૫) ૧૦ ટી. સી. ૧૫૫ (એચ. એલ.) માં, હાઉસ ઓફ લોર્ડ્સ દ્વારા એવું ઠરાવવામાં આવ્યું હતું કે કપાતનો દાવો કરવા માટે, તે બતાવવા માટે પૂરતું છે કે નાણાં ખર્ચવામાં આવે છે, જરૂરી નથી અને સીધા અને તાત્કાલિક લાભ માટે નહીં, પરંતુ સ્વેચ્છાએ અને વ્યાપારી અનુકૂળતાના આધારે અને પરોક્ષ રીતે વ્યવસાયને આગળ વધારવામાં સુવિધા આપવા માટે. એથર્ટન કેસ (ઉપરોક્ત) માં ઉપરોક્ત પરીક્ષણને આ અદાલત દ્વારા કેટલાક નિર્ણયોમાં મંજૂરી આપવામાં આવી છે જેમ કે ઇસ્ટર્ન ઇન્વેસ્ટમેન્ટ્સ લિમિટેડ વિ. સીઆઇ.ટી. (૧૯૫૧) ૨૦ આઇ.ટી.આર ૧, સીઆઇ.ટી. વિ. ચંદૂલાલ કેશવલાલ એન્ડ કંપની (૧૯૬૦) ૩૮ આઇ.ટી.આર ૬૦૧ વગેરે.

અમારા મતે, ઉચ્ચ અદાલત તેમજ ટ્રિબ્યુનલ અને અન્ય આવકવેરાના સત્તાવાળાઓએ ઉપરોક્ત દ્રષ્ટિકોણથી ઉછીના લીધેલા ભંડોળ પર વ્યાજની મંજૂરીના પ્રશ્નનો સંપર્ક કરવો જોઈએ. બીજા શબ્દોમાં કહીએ તો, હાઇકોર્ટ અને અન્ય સત્તામંડળોએ પૂછપરછ કરવી જોઈતી હતી કે શું વ્યાજમુક્ત લોન સિસ્ટર કંપની (જે કરદાતાની પેટાકંપની છે) ને વ્યાપારી લાભના માપદંડ તરીકે આપવામાં આવી હતી, અને જો તે હતી, તો તેને મંજૂરી આપવી જોઈતી હતી.

"વાણિજ્યિક અનુકૂળતા" અભિવ્યક્તિ એ વ્યાપક અર્થની અભિવ્યક્તિ છે અને તેમાં એવા ખર્ચનો સમાવેશ થાય છે જે એક સમજદાર વેપારી વ્યવસાયના હેતુ માટે કરે છે. આ ખર્ચ કોઈ પણ કાનૂની જવાબદારી હેઠળ કરવામાં આવ્યો ન હોઈ શકે, પરંતુ જો તે વ્યવસાયિક લાભના આધારે કરવામાં આવ્યો હોય તો તે વ્યવસાયિક ખર્ચ તરીકે માન્ય છે.

માધવ પ્રસાદ જંતિયા વિરુદ્ધ સી. આઈ. ટી. (ઉપરોક્ત) માં જણાવ્યા મુજબ, જો ઉછીના લીધેલી રકમ કોઈ ભાવનાત્મક અથવા વ્યક્તિગત કારણોસર દાન કરવામાં આવી હોત અને વ્યાવસાયિક લાભના આધારે ન હોત, તો તેના પરનું વ્યાજ કાયદાની કલમ ૩૬ (૧) (૩) હેઠળ મંજૂરી આપી શકાતી ન હોત. માધવ પ્રસાદના કિસ્સામાં (ઉપરોક્ત), ઉધાર લીધેલી રકમ મૂલ્યાંકનકર્તાના મૃત પતિની યાદમાં કોલેજને દાનમાં આપવામાં આવી હતી, જેમના નામ પર કોલેજનું નામ રાખવામાં આવ્યું હતું. આ અદાલત દ્વારા એવું ઠરાવવામાં આવ્યું હતું કે આવા કેસમાં ઉછીના લીધેલા ભંડોળ પરના વ્યાજને મંજૂરી આપી શકાતી નથી, કારણ કે એવું ન કહી શકાય કે તે વ્યાપારી લાભ માટે હતું.

આમ, માધવ પ્રસાદ જંતિયાના કેસ (ઉપરોક્ત) નો ગુણોત્તર એ છે કે જો કાયદાની કલમ ૩૬ (૧) (૩) હેઠળ મંજૂરી આપવાની માંગ કરવામાં આવે તો

ત્રીજા પક્ષને આપવામાં આવેલ ઉછીનું ભંડોળ વ્યાવસાયિક લાભ માટે હોવું જોઈએ.

વર્તમાન કેસમાં, ન તો ઉચ્ચ અદાલત કે ન તો ટ્રિબ્યુનલ કે ન તો અન્ય સત્તાવાળાઓએ તપાસ કરી છે કે શું સહયોગી સંસ્થાને આપવામાં આવેલી રકમ વ્યાવસાયિક લાભ માટે હતી કે નહીં.

આ અદાલત દ્વારા વારંવાર એવું ઠરાવવામાં આવ્યું છે કે સી. આઈ. ટી. વિ. મલયાલમ પ્લાન્ટેશન્સ લિમિટેડ (૧૯૬૪) ૫૩ આઈ. ટી. આર. ૧૪૦, સી. આઈ. ટી. વિ. બિરલા કોટન સ્પિનિંગ એન્ડ વીવિંગ મિલ્સ લિમિટેડ (૧૯૭૧) ૮૨ આઈ. ટી. આર. ૧૬૬ વગેરે દ્વારા "નફો કમાવવાના હેતુ માટે" અભિવ્યક્તિ કરતાં "વ્યવસાયના હેતુ માટે" અભિવ્યક્તિ વ્યાપક છે. ઉચ્ચ અદાલત અને અન્ય સત્તામંડળોએ તપાસ કરવી જોઈતી હતી કે કરદાતાએ કયા હેતુ માટે તેની સહયોગી પેઢીને નાણાં આગળ વધાર્યા હતા અને સહયોગી પેઢીએ આ નાણાંનું શું કર્યું હતું, જેથી તે નક્કી કરી શકાય કે તે વ્યવસાયિક લાભ માટે હતું કે નહીં, પરંતુ તે કરવામાં આવ્યું નથી.

તે સાચું છે કે પ્રશ્નમાં ઉછીના લીધેલી રકમનો ઉપયોગ કરદાતા દ્વારા તેના પોતાના વ્યવસાયમાં કરવામાં આવ્યો ન હતો, પરંતુ તેની સહયોગી પેઢીને વ્યાજ

મુક્ત લોન તરીકે એડવાન્સ કરવામાં આવી હતી.જો કે, અમારા મતે, તે હકીકત ખરેખર સુસંગત નથી.જે સુસંગત છે તે એ છે કે શું કરપાત્ર વ્યક્તિએ વ્યાપારી લાભના માપદંડ તરીકે તેની સહયોગી સંસ્થાને આવી રકમ એડવાન્સ કરી છે કે કેમ.

મહેસૂલના વિદ્વાન વકીલે ફાલ્ટન સુગર વર્ક્સ લિમિટેડમાં બોમ્બે હાઈકોર્ટના નિર્ણય પર આધાર રાખ્યો હતો. વિ. વેલ્થ-ટેક્સ કમિશનર (૧૯૯૪) ૨૦૮ આઈ.ટી.આર ૯૮૯ જેમાં એવું નક્કી કરવામાં આવ્યું હતું કે કલમ ૩૬ (૧) (iii) હેઠળ કપાત માત્ર ત્યારે જ વ્યાજ પર મંજૂરી આપી શકાય છે જો કરદાતા તેના પોતાના વ્યવસાય માટે મૂડી ઉધાર લે.તેથી, એવું માનવામાં આવ્યું હતું કે જો આવી રકમ કરદાતાની પેટાકંપનીને એડવાન્સ કરવામાં આવી હોય તો ઉછીના લીધેલ રકમ પરના વ્યાજને મંજૂરી આપી શકાતી નથી.આદર સાથે અમારો અભિપ્રાય છે કે બોમ્બે હાઈકોર્ટ દ્વારા લેવામાં આવેલો મત સાચો ન હતો.અમારા મતે સાચો મત એ હતો કે શું પેટાકંપની અથવા સંકળાયેલી કંપની અથવા અન્ય કોઈ પક્ષને આપવામાં આવેલી રકમ વ્યાપારી લાભના માપદંડ તરીકે આપવામાં આવી હતી.અમારો અભિપ્રાય છે કે ફાલ્ટન સુગર વર્ક્સ લિમિટેડ (ઉપરોક્ત) માં ટ્રિબ્યુનલ દ્વારા લેવામાં આવેલો મત કે વ્યાજની કપાતપાત્ર હતી કારણ કે રકમ વ્યવસાયિક લાભના માપદંડ તરીકે પેટાકંપનીને આપવામાં આવી

હતી, તે સાચો મત છે અને બોમ્બે હાઈકોર્ટ દ્વારા લેવામાં આવેલો મત કે જેણે ઉપરોક્ત નિર્ણયને રદ કર્યો હતો તે સાચો નથી.

તેવી જ રીતે, ફાલ્ટન સુગર વર્ક્સ લિમિટેડ વિરુદ્ધ બોમ્બે હાઈકોર્ટ દ્વારા લેવામાં આવેલો મત.વેલ્થ ટેક્સ કમિશનર (૧૯૯૫) ૨૧૫ આઈ.ટી.આર ૫૮૨ પણ સાચું લાગતું નથી.

અમે સીઆઈ.ટી. વિ. ડાલમિયા સિમેન્ટ (ભારત) લિમિટેડ (૨૦૦૨) ૨૫૪ આઈ.ટી.આર ૩૭૭ કેસમાં દિલ્હી હાઈકોર્ટ દ્વારા લેવામાં આવેલા દૃષ્ટિકોણ સાથે સંમત છીએ કે એકવાર તે સ્થાપિત થઈ જાય કે ખર્ચ અને વ્યવસાયના હેતુ વચ્ચે જોડાણ હતું (જે કરદાતાનો જ વ્યવસાય હોવો જરૂરી નથી), મહેસૂલ પોતાને વેપારીની ખુરશી અથવા નિયામક મંડળની સ્થિતિમાં મૂકવાનો દાવો કરી શકે નહીં અને કેસની પરિસ્થિતિઓને ધ્યાનમાં રાખીને વાજબી ખર્ચ કેટલો છે તે નક્કી કરવા માટે ભૂમિકા ધારણ કરી શકે છે.કોઈ પણ વેપારીને તેનો મહત્તમ નફો મેળવવા માટે દબાણ કરી શકાતું નથી.આવકવેરાના સત્તાવાળાઓએ પોતાને કરદાતાના જૂતામાં મૂકવા જોઈએ અને જોવું જોઈએ કે એક સમજદાર ઉદ્યોગપતિ કેવી રીતે વર્તશે.સત્તાવાળાઓએ આ બાબતને પોતાના દૃષ્ટિકોણથી નહીં પરંતુ એક સમજદાર વેપારીના દૃષ્ટિકોણથી જોવી જોઈએ.ઉપર પહેલેથી જ જણાવવામાં આવ્યું છે તેમ, આપણે ઉધાર લીધેલા ભંડોળના ટ્રાન્સફરને

વ્યવસાયિક અનુકૂળતાના દૃષ્ટિકોણથી જોવું પડશે, ન કે નફો મેળવવા માટે રકમ આગળ વધારવામાં આવી હતી કે કેમ તે દૃષ્ટિકોણથી નહીં.

અમે એ સ્પષ્ટ કરવા માંગીએ છીએ કે તે અમારો અભિપ્રાય નથી કે દરેક કિસ્સામાં ઉધાર લીધેલી લોન પરના વ્યાજને મંજૂરી આપવી જોઈએ જો કરદાતા તેને પેટા સંસ્થાને આગળ ધપાવે.તે બધા સંબંધિત કેસની હકીકતો અને સંજોગો પર આધાર રાખે છે.દાખલા તરીકે, જો સહયોગી સંસ્થાના ડિરેક્ટરો કરદાતા દ્વારા તેને આપવામાં આવેલી રકમનો ઉપયોગ તેમના વ્યક્તિગત લાભ માટે કરે છે, તો દેખીતી રીતે એવું ન કહી શકાય કે આવા નાણાં વ્યાવસાયિક લાભના માપદંડ તરીકે આપવામાં આવ્યા હતા.જો કે, અન્ય ઘણા સંજોગોમાં (જેની અહીં ગણતરી કરવાની જરૂર નથી) વ્યાપારી લાભ માટે પેટા પેઢીને નાણાં એડવાન્સ તરીકે આપવામાં આવ્યા હોવાનું કહી શકાય.જો કે, જ્યાં તે સ્પષ્ટ છે કે હોલિંગ કંપનીને તેની પેટાકંપનીમાં ઊંડો રસ છે, અને તેથી જો હોલિંગ કંપની પેટાકંપનીને ઉછીના લીધેલા નાણાંને એડવાન્સ કરે છે અને તેનો ઉપયોગ પેટાકંપની દ્વારા કેટલાક વ્યવસાયિક હેતુઓ માટે કરવામાં આવે છે, તો અમારા મતે, આકારણી કરનાર સામાન્ય રીતે તેની ઉછીના લીધેલી લોન પર વ્યાજની કપાત માટે હકદાર રહેશે.

ઉપરોક્ત બાબતોને ધ્યાનમાં રાખીને, અમે આ અપીલને મંજૂરી આપીએ છીએ અને હાઈકોર્ટ, ટ્રિબ્યુનલ્સ અને અન્ય સત્તામંડળના વિવાદિત ચુકાદાઓને રદ કરીએ છીએ અને કાયદા અનુસાર અને ઉપર કરવામાં આવેલા અવલોકનોના પ્રકાશમાં નવા નિર્ણય માટે ટ્રિબ્યુનલને આ બાબત મોકલીએ છીએ.

અમે એ પણ સ્પષ્ટ કરીએ છીએ કે અમે આ સત્તામંડળો દ્વારા હાથ ધરવામાં આવેલા અન્ય મુદ્દાઓના સંબંધમાં ટ્રિબ્યુનલ અથવા અન્ય આવકવેરાના સત્તામંડળના આદેશને રદ કરી રહ્યા નથી, સિવાય કે ઉછીના લીધેલા ભંડોળ પર વ્યાજની કપાતનો મુદ્દો.

અપીલને મંજૂરી આપવામાં આવી છે.

ડી. જી.

This judgment has been translated using AI Tool – SUVAS.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.